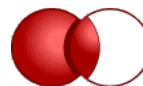

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 006-04, 022-04/06

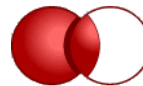
**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12.2005. godine**

**JAVNOG PREDUZEĆA “ELEKTROPRIVREDA BIH” D.D.
SARAJEVO**

Sarajevo, decembar 2006. godine

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**VLADI FBiH
MINISTARSTVU ENERGETIKE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE FBiH
NADZORNOM ODBORU PREDUZEĆA
UPRAVI PREDUZEĆA**

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju Bilansa stanja Javnog poduzeća "ELEKTROPRIVREDE BIH" D.D. Sarajevo na dan 31.12.2005. godine, te s njim povezane: Bilansa uspjeha, Izvještaja o novčanim tokovima i Izvještaja o promjenama u kapitalu, prikazanih na stranicama od 1-4. Odgovornost za ove izvještaje snosi menadžment Preduzeća. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Službene novine FBiH", br.22/06) i INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome, ima li u finansijskim izvještajima značajnih pogrešaka kao i jesu li finansijske transakcije izvršene u skladu sa propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji podkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvještajima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvještaja kao i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da revizija daje razumnu osnovu za naše mišljenje.
3. Provedenom revizijom utvrdili smo:
 - Da su priznate i uvrštene u bilans stanja stavke imovine i obaveza koje ne ispunjavaju uslove priznavanja određene Okvirom za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja. Naime, kao imovina i obaveza u finansijskim izvještajima je iskazan iznos od 355,5 miliona KM, a radi se o finansijskim transakcijama vezanim za interne odnose (finansiranje poslovanja, investiciona ulaganja, obračun zajedničkog prihoda i slično). Prema Okviru za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja tačka 89 do 91 sredstvo se može priznati kada je vjerovatno pritanje buduće ekonomske koristi, a obaveza može biti priznata kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi proisteći iz podmirenja sadašnjih obaveza, tako da navedene pozicije imovine i obaveza ne zadovoljavaju uslov za priznavanje i trebaju se isključiti prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja. Posljedica toga je da su nepravilno uvećane imovina i obaveze u iznosu od 355,5 miliona KM, kao što je pojašnjeno u tački 5.3.1.
 - Da efekat izvršene procjene doniranih sredstava i obračun amortizacije na istim nije iskazan u skladu sa MRS 20. Naime, pozitivan efekat procjene sredstava je iskazan u korist revalorizacionih rezervi (kapitala) u iznosu 44,9 miliona KM umjesto na odložene prihode. Negativan efekat procjene sredstava je iskazan kao smanjenje kapitala (gubitak) u iznosu od 13,9 miliona KM umjesto da su umanjeni odloženi prihodi. Posljedica toga na finansijske izvještaje je potcijenjena vrijednost odloženih prihoda za 31 milion KM i precijenjen kapital za isti iznos. Zbog navedenog nije izvršeno sučeljavanje troška

amortizacije i odloženih prihoda za iznos obračunate amortizacije na donirana sredstva, a što je imalo odraza na precijenjen trošak amortizacije, a potcijenjene tekuće prihode, kao što pojašnjeno u tački 5.6.1.

- Da je procijenjena i uknjižena vrijednost stalnih sredstava koja su već bila knjigovodstveno otpisana kod Direkcije Elektroprenosa što nije u skladu sa .MRS 16. Naime, Preduzeće je izvršilo povećanje vrijednosti stalnih sredstava u iznosu od 20,8 miliona KM kao i trošak amortizacija za iznos od 5,2 miliona KM, čime je povećana vrijednost imovine kao i troška amortizacije, kao što pojašnjeno u tački 5.6.1.
 - Da je na odloženim prihodima iskazan iznos od 13,1 milion KM, što se odnosi na kredit Švicarske vlade za koji je tokom 2004. godine izvršeno skraćeno roka povrata kredita što je rezultiralo manjom obavezom za isti iznos. Prema dokumentaciji radi se o smanjenju prvobitno utvrđenog duga, te je razliku zbog promjene uslova Kredita trebalo iskazati kao redovan prihod, a ne kao odloženi prihod. Posljedica toga da su potcijenjeni prihodi u finansijskim izvještajima za isti iznos kao što je pojašnjeno u tački 5.6.2.
4. Po našem mišljenju, zbog nejasnoća za činjenice navedene u prethodnom stavu, ne dajemo mišljenje o finansijskim izvještajima Javnog preduzeća "ELEKTROPRIVREDA BiH" D.D. Sarajevo na dan 31.12.2005. godine.
5. Skrećemo pažnju i na slijedeće:
- Da Preduzeće nema utvrđene interne cijene koštanja proizvodnje, prijenosa i distribucije po kojima bi mjerilo rezultate poslovanja po organizacionim dijelovima, što ima za posljedicu bilansno neuređene interne odnose, što je šire pojašnjeno u tački 5.3.1.
 - Preduzeće ne raspolaže sa dokazima o vlasništva nad značajnim dijelom imovine, kao što je pojašnjeno u tački 5.6.
 - Razmjena energije koja je obavljena sa «Elektroprivredom HZHB» «Elektroprivredom RS» i «Hrvatskom Elektroprivredom», iako predstavlja značajanu obavezu Preduzeća procijenjene vrijednosti od 4,5 miliona KM evidentirana je samo putem zapisnika, a knjigovodstveno se ne evidentira, kao što je pojašnjeno u tački 5.3.

Zamjenik Generalnog revizora
Branko Kolobarić, dipl ecc.

Generalni revizor
Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.ecc.

Bilans stanja	31.12.2005. nakon procjene	31.12.2004. nerevidirano
Opis		
AKTIVA (SREDSTVA)		
a)Stalna sredstva	3.320.556.613	3.245.320.167
Nematerijalna sredstva	4.158.112	2.397.012
Materijalna sredstva	3.170.565.543	3.091.885.779
Finansijska sredstva	145.832.958	151.037.376
b)Tekuća sredstva	654.110.268	620.982.260
Zalihe	83.036.680	70.344.621
Potraživanja	105.114.572	83.306.085
Ulaganja	355.562.887	346.207.406
Gotovina i ekvivalenti gotovine	110.396.129	121.124.148
U K U P N O A K T I V A (a+b)	3.974.666.881	3.866.302.427
Vanbilansna evidencija	5.892.725.089	6.068.941.096
PASIVA (KAPITAL I OBVEZE)		
a)Kapital	3.203.443.009	3.097.271.550
Upisani capital	3.445.625.325	3.445.625.325
Revalorizacione reserve	787.860.742	-
Akumulirana dobit	2.690.160	-
Akumulirani gubitak	(1.032.733.218)	(348.353.775)
b)Dugoročne obaveze	328.273.042	325.439.640
Obaveze po kreditima	162.521.226	147.151.719
Ostale dug.obaveze	14.368.273	17.751.312
Dugor.razgr.i rezerv.	151.383.543	160.536.609
c)Tekuće obaveze	442.950.830	443.591.237
Obaveze prema dobavljačima	61.605.043	41.116.085
Obaveze po kreditima	15.885	994.344
Porezi	7.168.054	7.057.426
Druge obaveze	355.681.736	372.006.842
Kratk-razgran.i rezerv.	18.480.112	22.416.540
U K U P N O P A S I V A(a+b+c)	3.974.666.881	3.866.302.427
Vanbilansna evidencija	5.892.725.089	6.068.941.096

Bilans uspjeha	2005.	2004.
Opis	nakon procjene	nerevidirano
Prihodi od prodaje	583.957.574	587.948.039
Troškovi prodaje	599.479.778	677.893.607
Usklađivanje vrijednosti zaliha	3.408.767	966.526
Gubitak od redovne aktivnosti	-18.930.971	-90.912.094
Prihodi od finansiranja	11.139.678	19.803.855
Rashodi od finansiranja	10.125.062	948.020
Dobit od finansiranja	1.014.616	18.855.835
Prihodi od ostalih aktivnosti	38.087.655	37.476.774
Rashodi od otpisivanja ulaganja	109.352	139.088
Rashodi od ostalih aktivnosti	17.359.415	20.590.782
Dobit od ostalih aktivnosti	20.618.888	16.746.904
Dobit godine	2.702.533	-55.309.355
Porez na dobit	-	-
Rezultat perioda	2.702.533	-55.309.355
Vanredni prihodi	-	-
Vanredni rashodi	12.373	37.299
Gubitak od vanrednih stavki	-12.373	-37.299
Neto dobit za razdoblje	2.690.160	
Neto gubitak za razdoblje		- 55.346.654

IZVJEŠTAJ O GOTOVINSKIM TOKOVIMA NA DAN 31.12.2005.GODINE

	Opis	31.12.2005.godine
	A.gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti	
1	Neto dobit	2.690.000
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	(21.899.000)
3	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	152.264.000
4	Usklađivanja po osnovu finansijskih stalnih sredstava	7.822.000
5	Ostala usklađivanja za negotovinske stavke	(8.368.000)
6	Svega 2 do 5	129.819.000
7	Povećanje (smanjenje) zaliha	(16.113.000)
8	Povećanje (smanjenje) potraživanja	(21.848.000)
9	Povećanje (smanjenje) obračunatih prihoda	(604.000)
10	Povećanje (smanjenje) unaprijed plaćenih troškova	(2.286.000)
11	(Povećanje) smanjenje obaveza prema dobavljačima	20.383.000
12	(Povećanje) smanjenje ostalih obaveza	(11.425.000)
13	(povećanje) smanjenje obrač.nefakturisanih troškova	6.553.000
14	(povećanje) smanjenje odloženih prihoda	9.242.000
15	Svega 7 do 14	(16.098.000)
16	A.neto gotovina od poslovnih aktivnosti	116.411.000
	Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti	
17	Nabavka (prodaja)materijalnih sredstava	(129.224.000)
18	Dati krediti (povrat kredita)drugim povezanim pravnim licima	14.400.000
19	Ostali tokovi od ulagačkih aktivnosti	(9.779.000)
20	B.neto gotovina korištena u ulagačkim aktivn.(17 do 19)	(124.603.000)
	Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti	
21	Povrat pozajmljenih sredstava	15.369.000
	C.Neto gotovina u finans. aktivn. (21)	15.369.000
22	Neto povećanje (smanjenje) got. na rač.i blagajni (A+B+C)	7.177.000
23	Početno stanje gotovine na računu i blagajni	103.219.000
24	Konačno stanje gotovine na račun i blagajni	110.396.000
25	Neto povećanje gotovine na računu i u blagajni (24-23)	7.177.000

IZVJEŠTAJ U PROMJENAMA U KAPITALU ZA 2005. GODINU

OPIS	Upisani vlasnički kapital	Revalorizac. Rezerve	Akumulirani dobit/gubitak	Ostale rezerve	u 000 KM
					Ukupno
Stanje na dan 01.01.2004 godine	3.298.217		(145.223)		3.152.994
Izdavnje dion.i ostala					
pov.vlasn.kapitala	147.408				147.408
Revalor.stalnih sredstava		787.864	(684.379)		103.484
Neto dobit (gubitak) perioda			(55.347)		(55.347)
Raspored dobit (gubitka)			(147.784)		(147.784)
Ostala smanjenja vlas.kapitala					
Stanje na dan 01.01.2005. godine	3.445.625	787.864	(1.032.733)		3.200.756
Izdav.dionica i ostala pov.vlas.kapitala					
Revalor.stalnih sredstava		(3)			(3)
Neto dobit perioda			2.690		2.690
Neto gubitak perioda					
Raspored dobiti					
Raspored gubitka					
Ostala smanjenja vlasničkog kapitala					
Stanje na dan 31.12.2005. godine	3.445.625	787.861	(1.030.043)		3.203.443

**IZVJEŠTAJ
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
JP «ELEKTROPRIVREDA BIH» D.D. SARAJEVO
ZA 2005. GODINU**

1. UVOD

JP «Elektroprivreda Bosne i Hercegovine» d.d. Sarajevo je preduzeće registrovano za proizvodnju, prijenos distribuciju, upravljanje elektroenergetskim sistemom, te prodaju (izvoz i uvoz) električne energije. Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu od 20.05.2004. godine, Društvo je promijenilo status i preregistrovalo se u dioničko društvo u mješovitom vlasništvu sa 90% učešćem državnog kapitala (u vlasništvu FBiH) i 10% učešćem privatnog kapitala.

Djelatnost je označena kao poseban društveni interes i Preduzeće opslužuje više od 646 hiljada potrošača u BiH.

Društvo je složena organizacija na funkcionalno-teritorijalnom principu po kojem uz Direkciju društva postoji još 9 podružnica-dijelova Društva: 8 je proizvodnja i elektrodistribucija, i Elektroprenos, koji se u toku 2006. godine izdvojio u jedinstvenu kompaniju na nivou BiH.

Knjigovodstvene evidencije vode se u svakom organizacionom dijelu, a finansijsko izvještavanje se vrši za preduzeće kao pravni subjekt.

Društvo vrši izvještavanje po Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Sa 31.12.2005. godine u Društvu je bilo 5.675 uposlenih.

Sjedište Javnog preduzeća je u Sarajevu, Vilsonovo šetalište 15.

2. REZIME

«Elektroprivreda BiH» d.d. Sarajevo je kompanija u BiH, koja ima proizvodnju električne energije od 5.767 GWh, sa vrijednošću kapitala 3,2 milijarde KM.

Ostvareni prihod u 2005. godini je 633,2 miliona KM, a ostvarena dobit 2,7 miliona KM.

Troškovi poslovanja Preduzeća uključuju i 4,7 miliona KM po osnovu ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja za električnu energiju (na osnovu Odluke Nadzornog odbora), a vezano za procjenjenu vjerovatnoću naplate potraživanja za prodatu električnu energiju. Istovremeno su isknižena potraživanja u vrijednosti od 500 hiljada KM na osnovu Odluke Nadzornog odbora za koja je procijenjena da se ne mogu naplatiti.

Kao i druga preduzeća i «Elektroprivreda BiH» nema dokaza o vlasništva nad značajnim dijelom imovine, iako se dokazni postupci provode.

Gubici u distribuciji su iznosili 8,5% i u okviru su standarda, dok gubici u prenosu premašuju prethodnu godinu i planirane gubitke.

Značajan proces koji se desio u 2005. godini u Preduzeću je implementacija rezultata procjene imovine izvršene od procjenitelja American Appraisal Hungary Co. Ltd. i Ernst and Young Advisory Ltd., na osnovu čega je uvećana neto vrijednost imovine za 103,5 miliona KM. Međutim, kod knjigovodstvenog evidentiranja navedene procjene uočene su slabosti kod implementacije procjene donirane opreme jer je efekat evidentiran preko kapitala, a ne preko odgođenih prihoda, što je ispravljeno nalogom u 2006. godini. Nadalje, otpisana sredstva u Direkciji «Elektroprenosa» su ponovo procijenjena, te je efekat procjene uvećao vrijednost stalnih sredstava i troškove amortizacije.

Prezentacija finansijskog poslovanja radi se za Preduzeće u čemu je nepravilno iskazan interni odnos između Generalne direkcije i dijelova, koji nije isključen iz finansijskih izvještaja čime je povećana vrijednost sredstava i obaveza u iznosu od 355,5 miliona KM.

Preduzeće je zaduženo po inostranim kreditima u ukupnom iznosu od 162,4 miliona KM, od čega je najveći dio u otplati. Dospjele obaveze po ino kreditima se izmiruju.

Računovodstveni sistem, nije organizovan na način da pravovremeno pruža potrebne informacije menadžmentu za donošenje odluka i mjera. Tu prije svega mislimo na nepostojanje jasnih instrukcija uposlenim kod evidentiranja poslovnih događaja. Isto tako računovodstveni sistem bi trebao biti informatički podržan u cilju obezbjeđenja pravovremenih informacija. Zbog navedenog smo i sami imali teškoća oko dobivanja traženih informacija.

Tokom 2005.godine Preduzeće je uskladilo svoje poslovanje sa Zakonom o javnim preduzećima. Usvojena su normativna akta: Statut, Etički kodeks, formiran Odjel interne revizije i Pravilnik o radu interne revizije, dok je Trogodišnji plan poslovanja usvojen u 2006. godini.

Preduzeće ima ugrađen sistem kontrola u samo poslovanje. Međutim, područja koja smo istakli neusaglašenim sa propisima ukazuju na potrebu unapređenja internih kontrola u tim procesima ili donošenja novih.

3. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvještaja je, da omogućiti revizoru da izrazi mišljenje o tome, jesu li finansijski izvještaji pripremljeni, u svakom značajnom pogledu, u skladu sa važećom zakonskom regulativom. Revizija je planirana i izvršena sa ciljem pribavljanja realne osnove i izražavanja mišljenja o tačnosti i korektnosti godišnjih finansijskih izvještaja.

Poseban naglasak smo stavili na procese koji su ocijenjeni kao značajni za objavljena izvještaje (prodaja električne energije, implementacija procjene stalnih sredstava, izbor dobavljača, značajne bilansne pozicije: stalnih sredstava, potraživanja, obaveze za ino-kredite, troškovi radne snage i ostali rashodi, proces planiranja), a putem kojih je menadžment trebao osigurati da se poslovanje odvija u skladu sa postavljenim ciljevima i propisima kao i da finansijski izvještaji daju pouzdane i tačne informacije.

Revizija, također, uključuje davanje preporuka za dalji rad. U revidiranim procesima mogu postojati i drugi propusti koje mi nismo otkrili. Menadžment je zadužen da uspostavi sistem internih kontrola i da nadzire isti čime će se na najbolji način osigurati poslovanje uz poštivanje zakonskih i drugih propisa.

4. PRETHODNE REVIZIJE

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, treću godinu vrši reviziju u Preduzeću, s tim da je revizija za 2004. godinu bila vezana isključivo za finansijske transakcije vezane za nabavku uglja u Termoelektrani Tuzla.

4.1. Postupanje po preporukama Ureda

U Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja za 2004. godinu su date preporuke menadžmentu od strane našeg Ureda za otklanjanje nedostataka u pogledu finansijskih transakcija vezanih za nabavku uglja. **Nisu nam dati dokazi o poduzetim mjerama na osnovu naših preporuka vezanih za Termoelektranu Tuzla, a provjerom smo utvrdili da se i dalje u finansijske izvještaje uključuju transakcije po osnovu internih odnosa, što nije u skladu sa prihvaćenim načinom izvještavanja.**

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Upravljanje i rukovođenje

Kontrolu nad poslovanjem Preduzeća po osnovu vlasništva ima Parlament Federacije BiH, koji je nadležnosti prenio na Vladu Federacije odnosno Federalno ministarstvo energetike, rudarstva i industrije (resorno ministarstvo). To znači da osnivač putem svojih izabраниh upravnih i rukovodnih organa **ima mogućnost kontrole i upravljanja** finansijskim i poslovnim politikama Preduzeća tako da se ostvare koristi od njegovih aktivnosti.

Upravljanje i rukovođenje Preduzećem uređeno je eksternim propisima i Statutom Društva, koji je donesen od strane Skupštine 30.06.2005. godine.

Organi upravljanja i rukovođenja Preduzećem su: Skupština (koju čine dioničari) u kojoj **dominantan** utjecaj ima država preko punomoćnika za zastupanje imenovanog od strane Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije; Nadzorni odbor od 7 članova koga **bira** Skupština; Uprava Društva (koju čini Generalni direktor i 4 izvršna direktora) i Odbor za reviziju.

U toku 2005. godine održana jedna sjednica Skupštine Društva, na kojoj je pored ostalog usvojen Izvještaj o poslovanju Društva za 2004. godinu i u skladu sa propisima dostavljen Parlamentu FBiH.

Nadzorni odbor je održao 26 sjednica, a o svom radu je dostavio Izvještaj resornom ministarstvu, zajedno sa Programom rada.

Upravu Preduzaća čine Generalni direktor i 4 izvršna direktora: za: proizvodnju, razvoj i investicije; ekonomske poslove i za pravne, kadrovske i opšte poslove. Uprava je odgovorna za rukovođenje poslovanjem Preduzeća. Prava i obaveze menadžmenta regulisani su menadžerskim ugovorima. Uprava u skladu sa propisima izvještava organe upravljanja o poslovanju Preduzeća.

Odbor za reviziju i Uprava su okončali postupak formiranja Odjela za internu reviziju, koji je izvršio analizu rizika poslovanja sa prioritarnim aktivnostima.

5.2. Finansijski plan, planiranje poslovnih aktivnosti i izvršenje Plana

Nadzorni odbor je na prijedlog menadžmenta Preduzeća usvojio Plan poslovanja za 2005. godinu. U Preduzeću postoje uputstva, smjernice i procedure kojima je uređen proces planiranja poslovanja. Plan poslovanja Preduzeća za period 2005.-2007. godine je izrađen prema usvojenoj Metodologiji izrade Plana poslovanja za isto razdoblje a na osnovu:

- Planiranog elektroenergetskog bilansa za 2005.-2007. godinu;
- Važećih cijena električne energije;
- Važećih zakonskih propisa.

Finansijski pokazatelji uspješnosti poslovanja su ostvareni i planirani kao što slijedi:

	Planirano	Ostvareno
		u 000 KM
Ukupni prihodi	632.283	633.185
Ukupni rashodi	682.058	630.495
Bruto dobit/gubitak	- 49.776	2.690

Prihodi su ostvareni 0,1% više Plana. Rashodi su manji u odnosu na Plan poslovanja za 7,6%, što je imalo za rezultat dobit u iznosu od 2.690.000 KM.

Nije vršen Rebalans Plana poslovanja, iako su rezultati procjene znatno uticali na rashode prvenstveno na smanjenu vrijednost amortizacije.

Elektroenergetskim bilansom je bila planirana proizvodnja od 6.054 GWh, a ostvarenje je bilo 5.767 GWh ili 4,7% ispod Plana jer su termoelektrane imale manju proizvodnju za 342 GWh.

Razlika u ostvarenju je nadoknađena prijemom električne energije od drugih sistema u iznosu od 458 GWh.

Bruto distributivna potrošnja je iznosila 3642 GWh i na nivou je Plana. Isporučka ERS, EP HZHB HEP-u i ostalim je iznosila 2.046 GWh i veća je od planirane za 57,6%.

Rashodi su ostvareni sa 7,6% manje od plana, od čega je amortizacija manja za 30%, troškovi održavanja su manji za 4,3%, materijal za proizvodnju i prevoz uglja je manji za 3,8%, **dok su prekoračenja bila kod ostalih troškova i rashoda za 48,4% i troškova zaposlenih za 5,5%.**

Izveštaj o realizaciji investicijskih ulaganja nije sastavni dio Godišnjeg izvještaja o poslovanju i na zahtjev Tima za reviziju dostavljen je Pregled investicionih odluka po broju i vrijednosti i pregled potpisanih investicionih Ugovora. Poređenjem sa planiranim investicionim ulaganjima navodimo da je ugovoreno investicionih ulaganja u vrijednosti od 105.176.521 KM što u odnosu na planirani iznos od 209.758.136 KM iznosi samo 50%. Detaljnije obrazloženje nije dato u izvještaju niti uticaj neostvarenja investicija na finansijsko poslovanje.

Plan poslovanja sadrži samo godišnji zbirni pregled gotovinskih tokova, **a ne postoji dinamički mjesečni cash flow (prikaz priliva i odliva sredstava sa preostalim raspoloživim sredstvima).**

Naprijed navedeni nalazi ukazuju da u nekim segmentima planiranje nije realno, **da je otežan proces planiranja jer se investicije planiraju i izvještavaju odvojeno, što otežava planskoj službi sveobuhvatno planiranje, naročito izradu priliva i odliva sredstava.** Zbog toga su i menadžmentu nedostupne kvalitetne informacije o planiranim i ostvarenim gotovinskim tokovima potrebne za vođenje finansijske politike.

Preporučujemo:

Kako bi Plan predstavljao osnov poslovnih aktivnosti Poduzeća potrebno je da se izradi Plana pristupi realno i sveobuhvatno sa dinamičnim cash flowom.

Izveštaj o ostvarenju investicija treba da bude integralni dio Izveštaja o poslovanju sa detaljnijim osvrtom na efekte investicionih ulaganja i razloge neostvarenja Plana.

Permanently vršiti kontrolu ostvarenja Plana poslovanja i u Izveštaju o poslovanju detaljno obrazložiti značajna odstupanja od Plana, kako bi Uprava i Nadzorni odbor na osnovu toga mogli poduzeti adekvatne mjere i aktivnosti.

5.3. Prihodi

U finansijskim izvještajima 2005. godine, ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 633.185 hiljada KM, što je manje u odnosu na u odnosu na 2004. godinu za 2%.

Struktura ostvarenih prihoda je slijedeća:

Vrsta prihoda	u 000 KM	
	Ostvareno 2005	Ostvareno 2004
Prihodi od operativnih aktivnosti (prodaje)	583.957	587.948
Od toga prihodi na ino tržištu	52.800	54.600
Prihodi od finansiranja	11.140	19.804
Ostali prihodi	38.088	37.477
UKUPNI PRIHODI	633.185	645.229

Prihodi od operativnih aktivnosti su ostvareni od prodaje električne energije u unutarnjem i vanjskom prometu, prodaje tehnološke pare, toplotne energije, šljake i pepela, i uslugama vezano za električnu energiju (priklučci i elektroenergetske saglasnosti) sa ukupnim učešćem od 92,2%. Smanjenje prihoda od prodaje električne energije je rezultat izostanka planirane potrošnje BH Mittal Steela.

Cijene za električnu energiju za distributivne potrošače su propisane Tarifnim stavovima za prodaju električne energije na teritoriji FBiH. U strukturi potrošnje električne energije učešće domaćinstava je 48%. Ovakva struktura potrošnje nepovoljno utiče na poslovanje Preduzeća zbog poteškoća u naplativosti, većih gubitaka energije kao i većih troškova održavanja.

Utvrđeno je da je u 2005. godini u okviru prihoda iskazana isporučena električna energija za drugu polovinu decembra 2004. godine, te je za taj iznos precijenjen prihod u 2005. godini, a potcijenjen u 2004. godini, što je u suprotnosti sa Međunarodnim računovodstvenim standardom 18 Prihodi. Iskazani prihod nije se evidentirao u periodu u kojem je nastao to jest u 2004. godini i za iznos od 11 miliona KM (iznos prema procjeni odgovornih lica Preduzeća) je za taj period potcijenjen prihod, a za 2005. godinu je precijenjen prihod.

Prihodi od prodaje distributivnim potrošačima (domaćinstva i ostali potrošači tarifni kupci) su iznosili 419,9 miliona KM, dok su **direktni potrošači** («Mittal Steel Zenica», «Polihem» Tuzla, Željeznice BiH, Željezara Ilijaš, Cementara Kakanj, KTK Visoko) imali promet od 30,5 miliona KM.

Sa «Elektroprivredom HZHB» je sklopljen ugovor o kupovini električne energije u 2005. godini sa cijenom od 64,54 KM/MWh ili 33 EUR/MWh, a na osnovu Odluke o načinu formiranja cijene električne energije za međukompanijsku isporuku i utvrđivanju fiksne cijene električne energije za međukompanijsku isporuku u Federaciji BiH za 2005. godinu. Navedenu Odluku je donijela Vlada FBiH 16.12.2004. godine sa utvrđenom naprijed navedenom cijenom. Ukupno je prodato 697,7 GWh u vrijednosti od 45 miliona KM.

Prihodi od finansiranja se odnose na prihode od kamata u iznosu od 10.654 hiljada KM, pozitivnih kursnih razlika u iznosu od 127 hiljada KM i prihoda od lizinga 359 hiljada KM.

Prihodi od ostalih aktivnosti se najvećim dijelom odnose na: prihode od donirane opreme u iznosu od 17.374 hiljada KM, prihode od otpisanih obaveza 4.884 hiljada KM, prihodi od penala i kazni u iznosu od 1.038 hiljada KM i naplaćena otpisana potraživanja u iznosu od 5.920 hiljada KM.

Prihodi od otpisanih obaveza u iznosu od 4.542 hiljade KM su priznati po osnovu Odluke iz 2004. godine o reduciranju duga po osnovu reduciranog kredita Švicarske vlade. **Preostali saldo po osnovu navedene transakcije u poslovnim knjigama na odgođenim prihodima iznosi od 13.106 hiljada KM i nije oprihodovan u skladu sa MRS 39, te su za navedeni iznos potcijenjeni prihodi. U očitovanju je prezentiran akt Izvršnog direktora za ekonomske poslove iz januara 2007. godine, kojim se naloženo oprihodovanje navedenog salda za 2006. godinu.**

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da «Elektroprivreda BiH» sa ostalim ponuđačima vrši posudbu električne energije (međukompanijska razmjena) i o tome postoje zapisnici sa 31.12.2005. godine o preuzetoj električnoj energiji na posudbu. Prema Elektroenergetskom bilansu dug po osnovu razmjene električne energije prema «Hrvatskoj Elektroprivredi» iznosi 32,8 GWh, sa «Elektroprivredom Republike Srpske» iznosi 17,6 GWh, «Elektroprivredom HZ HB» iznosi 15,6 GWh i prema ostalim 15,4 GWh. **Međutim, ove transakcije značajne vrijednosti (Preduzeće duguje po osnovu posudbe sa 31.12.2005. godine 81,4 GWh što vrijedi na tržištu cca 4,5 miliona KM), nisu knjigovodstveno evidentirane.**

5.3.1. Obračun zajedničkog prihoda

Prezentiran je Pravilnik o utvrđivanju i raspoređivanju ukupnog prihoda iz 1993. godine, koji nije u dijelu rasporeda zajedničkog prihoda ažuriran i prilagođen postojećoj organizaciji i načinu rada.

Članom 23. i 25. navedenog Pravilnika utvrđeno je da dijelovi Preduzeća (termoelektrane i hidroelektrane) ostvaruju učešće uz ukupnom prihodu **primjenom internih cijena**, dok direkcije učestvuju u ukupnom prihodu na osnovu standarda i normativa, koji su sastavni dio pomenutog Pravilnika.

U primjeni je i Uputstvo o utvrđivanju internih odnosa u Javnom preduzeću i njegovim dijelovima iz 2002. godine, kojim su regulisani interni odnosi, te knjigovodstveno evidentiranje.

Zajednički prihod se raspoređuje na osnovu Odluke o utvrđivanju i raspoređivanju prihoda i rashoda za period I-XII 2005. godine donesene od strane Nadzornog odbora. **Navedenom Odlukom su raspoređeni prihodi i rashodi sa nivoa Javnog preduzeća bez primjene internih cijena.** Princip raspodjele ukupnog prihoda je da organizacioni dijelovi na kraju godine prijavljuju ostvarene rashode i dio ostvarenih vlastitih prihoda, a onda se obračunati ukupni prihodi na nivou Preduzeća raspoređuju po dijelovima na način da se pokriju troškovi i rashodi Direkcije i dijelova Preduzeća.

Posljedica toga je da nema iskazivanja realno ostvarenih rezultata dijelova Preduzeća i da se pojavljuju značajni kumulativni iznosi na kontima potraživanja i obaveza iz internih odnosa, što otežava menadžmentu sagledavanje poslovanja organizacionih dijelova i donošenje poslovnih odluka i utiče na realnost finansijskih izvještaja.

U praksi se transakcije na relaciji Generalna direkcija – dijelovi odvijaju tako da Generalna direkcija doznačava sredstva za podmirenje tekućih troškova poslovanja i određena investiciona ulaganja. Za iznos doznačenih sredstava u dijelu formiraju se konta internih odnosa 220 i 548 u Generalnoj direkciji i dijelu. Iz primljenih sredstava dijelovi finansiraju rashode i izdatke i na kraju obračunskog perioda prijavljuju Generalnoj direkciji koja sačinjava obračun zajedničkog prihoda i na bazi toga se **djelimično** zatvaraju odnosna konta. **Sa 31.12.2005. godine su sačinjeni zapisnici između svih dijelova i Generalne direkcije vezano za interne odnose. Uvidom u zapisnike o usaglašenju stanja utvrđeno je da nisu usaglašena stanja kao što slijedi. (Termoelektrana Tuzla 2.985.942**

KM, Termoelektrana Kakanj 1.136.883 KM i Elektroprenos 44.984 KM, što ukupno iznosi 4.167.809 KM).

Prema obrazloženju uz zapisnike o usaglašenju većina ovih neslaganja se odnosi na neproknjižene knjižne obavijesti u dijelovima, a prema pismenoj informaciji naprijed navedene razlike su proknjižene u januaru 2006. godine.

Kao posljedica neuređenog sistema internih odnosa i obračuna zajedničkog prihoda kao i nepostojanja internih cijena u zbirnim izvještajima za 2005. godinu su iskazani na kontu 220 iznos od 355.491 hiljada KM, a na povezanom kontu 548 iznos od 355.570 hiljada KM, koji nisu isključeni prilikom sačinjavanja finansijskih izvještaja za 2005. godinu, čime je neosnovano precijenjena aktiva i pasiva za 355,5 miliona KM.

Utvrđeni navedeni iznosi su rezultat višegodišnjeg kumuliranja salda po osnovu internih odnosa. Na početku godine saldo internih odnosa je bio 335,9 miliona KM i u 2005. godini je uvećan za 19,7 miliona KM.

Preporučujemo:

Izvršiti usaglašenje i vođenje internih odnosa između Generalne direkcije i dijelova na način da se pravovremeno zatvaraju konta internih dugovanja i potraživanja.

Da bi Uprava donosila odluke o potrebnim mjerama za efikasnije i ekonomičnije poslovanje potrebno je da se uvede praćenje prihoda i rashoda po mjestu i nosiocima ovih bilansnih pozicija, što podrazumijeva uređenje internih odnosa i obračun zajedničkog prihoda sa jasno utvrđenim kriterijima za raspodjelu ukupnog prihoda na dijelove Preduzeća, što treba biti utvrđeno Pravilnikom.

Da bi se ovaj segment uredio na adekvatan način potrebno je utvrditi interne cijene na osnovu standarda, normativa i energetske veličine.

Razmjenu električne energije urediti internim aktima i knjigovodstveno evidentirati.

5.3.2. Potraživanja

U finansijskim izvještajima potraživanja od kupaca (ispravljena na teret rashoda poslovanja kumulativno iz ranijih godina) sa 31.12.2004. godine su iznosila 118.164.766 KM, dok je stanje istih sa 31.12.2005. godine iznosilo 137.810.437 KM i veća su za 14,3%.

Segment potraživanja nije adekvatno uređen Pravilnikom o računovodstvu - knjigovodstvu i računovodstvenim politikama.

Ročnost potraživanja sa 31.12.2005. godine je slijedeća:

Ročnost	Iznos u KM
Do 15 dana	1.685.053
Do 30 dana	9.781.284
Od 30 do 90 dana	64.628.099
Od 90 do 180 dana	3.738.711
Od 180 do 360 dana	5.835.518
Od 1 do 3 godine	23.100.853
Preko 3 godine	28.192.204
U K U P N O.	136.961.722

Razlika u odnosu na stanje po bruto bilansu je 848.715 KM i predstavlja potraživanja od kupaca za kamate i za njih nije data starosna struktura.

Iz navedene tabele uočljiva je nepovoljna starosna struktura tražbina jer preko 1 godine starosti ima 51,3 miliona KM, za koje menadžment nema procjenu izvjesnosti naplate.

Pregled potraživanja

Opis	2005. god.	2004. god.
Ukupna potraživanja	137.810.437	118.574.445
Ispravka vrijednosti potraživanja	(49.914.906)	(53.938.810)
Stanje	87.895.530	64.635.635

Promjene u ispravci vrijednosti potraživanja su bile slijedeće:

Opis	2005. god.	2004. god.
Stanje na početku godine	53.938.810	90.874.883
Povećanje ispr. vrijednosti potraživanja	3.646.352	1.415.449
Smanjenje ispravke potraživanja usljed naplate	(6.884.273)	(29.591.605)
Smanjanje ispravke potraživanja ostalo	(785.983)	(8.759.917)
Stanje krajem godine	49.914.906	53.938.810

Pored naprijed iskazanih potraživanja navodimo da Preduzeće evidentira još i na sumnjivim i spornim potraživanjima potraživanja po osnovu ratnih šteta u iznosu od 76 miliona KM koja se u istom iznosu vode na ispravci vrijednosti potraživanja po osnovu ratnih šteta.

Tokom 2005. godine je vršen prenos na sumnjiva i sporna potraživanja za potraživanja starija od 90 dana prema Uputstvu.

U primjeni je Uputstvo o utvrđivanju, praćenju i vođenju sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu utrošene električne energije u Javnom preduzeću «Elektroprivreda BiH» d.d Sarajevo, doneseno od strane Generalnog direktora, kojim se utvrđuju kriteriji da je neko potraživanje (redovno, sumnjivo i sporno, sudski utuženo, predloženo za otpis, predloženo za isknjižavanja iz knjigovodstvenih i analitičkih evidencija).

Prema navedenom Uputstvu pod redovnim potraživanjem po osnovu električne energije se podrazumijeva potraživanje starosti od 90 dana računajući od datuma očitavanja utroška električne energije.

Potraživanja po osnovu električne energije koja nisu naplaćena u roku od 90 dana, 91-og kalendarskog dana se prenose i evidentiraju u analitičkim evidencijama kao sumnjiva i sporna. Radi blagovremene naplate ovih potraživanja odgovorno lice poduzima sve radnje predviđene propisima i općim aktima (isključenja i utuženja) kako bi ista bila naplaćena. Datumom podnošenja tužbe ova potraživanja se prenose kao sudski utužena potraživanja.

Za utužena potraživanja Direkcija za distribuciju na dan 30.06. i 31.12. tekuće godine predlaže Nadzornom odboru otpis utuženih potraživanja i to: za domaćinstva potraživanja starija od 360 dana i ostalu potrošnju potraživanja starija od 2 godine računajući od datuma podnošenja tužbe.

Pomenutim uputstvom su regulisani i slučajevi isknjižavanja u slučaju gubitka sudskog spora po osnovu utuženih potraživanja.

Svake godine Uprava donosi akt kojim se reguliše način rada Radnih grupa na izradi prijedloga za otpis nenaplativih potraživanja za električnu energiju što je učinjeno i u revidiranoj 2005. godini aktom broj 03-14194/05 od 21.09.2005. godine.

Radne grupe su izvršile aktivnosti predviđene Uputstvom i sačinile prijedlog za otpis nenaplativih potraživanja na osnovu čega je Nadzorni odbor 27.12.2005. godine donio:

- 1) Odluku o otpisu sumnjih, spornih i utuženih potraživanja u iznosu od 3.467.735,41 KM,
- 2) Odluku o otpisu i isknjiženju nenaplativih sumnjivih, spornih i utuženih potraživanja za električnu energiju u iznosu od 703.466,23 KM,
- 3) Odluku o korekciji ispravke vrijednosti – isknjiženje ranije otpisanih potraživanja u iznosu 504.191,06 KM i
- 4) Odluke o otpisu i isknjiženju nenaplativih, sumnjivih i spornih potraživanja po osnovu kamata u iznosu od 30.238,69 KM.

Pored navedenog dio otpisa (ispravke) je izvršen na osnovu Odluke o usvajanju Elaborata o popisu i Odluke o raspodjeli zajedničkog prihoda **tako da je 2005. godini po osnovu ispravke i otpisa na teret troškova iskazano 4.736.592,07 KM.**

Prezentiran je dio konfirmacija koje su potvrđene od dužnika, koji duguju značajnije iznose. **Preduzeće u potpunosti nema usaglašena potraživanja obzirom da je na konfirmaciji koja se odnosi na «Željeznice FBiH» osporen iznos od 117.000 KM (Preduzeće nije navedeni dug utužilo) kao i da konfirmacija koja se odnosi na direktnog potrošača KTK Visoko nije potvrđena i vraćena.**

U Izvještaju o naplati potraživanja po osnovu električne energije za 2005. godinu je navedeno da je ostvarena naplata za distributivne potrošače 92,39%. (Naplata u periodu januar – decembar 2005. godine/fakturisano u tekućoj godini uvećano za saldo potraživanja iz ranijih godina)

Značajan podbačaj u naplati je ostvaren u Elektrodistribuciji Mostar sa stepenom naplate 69,4% i kod kategorija potrošača «Vodovodi», «Industrija» i «Izbjeglički centri».

Sa pojedinim kupcima u 2005. godini (većim dužnicima Željezara Zenica i Centralno grijanje Tuzla) zaključeni su ugovori o Reprogramu u ukupnom iznosu od 3.141.746 KM.

Pošto Upravi stoje na raspolaganju Mjere naplate iz «Opštih uslova» dosljednijom primjenom istih bi se i poboljšao stepen naplate kod navedenih kategorija i smanjila nenaplaćena potraživanja.

Preporučujemo:

Da bi Uprava postigla razumnu sigurnost da se poduzimaju potrebne radnje od strane uposlenih potrebno je da putem internog nadzora prati ove procese.

Da Uprava pojača kontrolu nad potraživanjima vodeći računa o naplati i rokovima zastarjelosti, utuženju, usaglašenosti ispravke potraživanja i knjiženih rashoda po tom osnovu i ažuriranju uputstava koji regulišu ovu oblast.

Doraditi Pravilnik o računovodstvu i donijeti Računovodstvene politike uključujući politiku prenosa na sumnjiva i sporna potraživanja, ispravke i otpisa u skladu sa međunarodnim računovodstvenim standardima 8 i 37.

Usaglasiti potraživanje sa «Željeznicama FBiH» i poduzeti adekvatne mjere na naplati ovog potraživanja.

5.3.3. Gubici u distribuciji i na prenosu

Kroz prethodne revizije smo konstatovali zadovoljavajući procenat gubitaka u distribuciji, koji je zadržan i u 2005. godini i u okviru je međunarodnih standarda, što je doprinijelo boljem finansijskom rezultatu.

Revizijom je utvrđeno da su u 2005. godini ostvareni ukupni gubici u distribuciji od 311 GWh. Obzirom da je bruto distributivna potrošnja za period I-XII 2005. godine bila 3.642 GWh, a iskazani gubici 311 GWh, znači da su procentualno iskazani gubici bili 8,5%.

Pošto je sa 31.12.2005. godine promijenjen način očitavanja zbog obračuna poreza na dodanu vrijednost, ukoliko bi se primjenila Metodologija za obračun gubitaka iz prethodnih godina ovaj procenat bi bio nešto veći, ali i dalje u okviru prihvaćenih standarda.

Gubici nastali u Direkciji prenosa su iznosili 164 GWh i veći su u odnosu na plan i u odnosu na prethodnu godinu.

5.4. Rashodi

Ukupni rashodi planom poslovanja su ostvareni u iznosu od 630.495 hiljada KM što je za 10% manje u odnosu na 2004. godinu,

U strukturi troškova najveće učešće imaju troškovi materijala za proizvodnju, koji čine 37% ukupnih troškova i rashoda, zatim slijede troškovi amortizacije koji čine 25% i troškovi zaposlenih sa učešćem 20% u ukupnim troškovima.

Vrsta rashoda	Ostvareno 2005	Ostvareno 2004
Materijal za proizvodnju i prevoz uglja	234.354	237.410
Troškovi održavanja	26.545	23.305
Troškovi amortizacije	157.157	235.762
Troškovi uposlenih	126.881	119.485
Dažbine i vodoprivredne naknade	60.154	54.273
Ostali troškovi i rashodi	25.405	30.339
Ukupni rashodi	630.495	700.575

U Godišnjem Izvještaju o poslovanju za 2005. godinu nije dat detaljniji osvrt i obrazloženje za razloge prekoračenja određenih vrsta rashoda u odnosu na plan, što je slabost izvještavanja prema onim koji bi trebali donositi poslovne odluke.

5.4.1. Troškovi materijala za proizvodnju

Materijal za proizvodnju čine, troškovi nabavke uglja sa prijevozom, tehnološke pare i toplotne energije, kalo, rastur, kvar i lom, troškovi analiza kvaliteta uglja, troškovi tečnih goriva za potpalu te goriva i maziva za buldožere i lokomotive. Ovi troškovi planirani su u iznosu 243.549 hiljada KM, a ostvareni su u iznosu od 243.683 hiljade KM i **za 134 hiljade su veće od plana**. U okviru ovih troškova najveću stavku predstavlja nabavka uglja sa prevozom u iznosu 234.354 hiljada KM.

Troškovi uglja planiraju se na osnovu bilansne proizvodnje električne energije i pare i prosječnog utroška topline za svaki blok TE i po važećoj osnovnoj cijeni uglja od 4,00 KM/GJ za domaći konzum i 2,955 KM/GJ za izvezenu električnu energiju (Odluka V br.130/2001.od 31.5.2001. godine). U troškovima nabavke uglja prevoz iznosi 19.194 hiljade KM, od čega je 17.556 hiljada KM trošak TE Tuzla a TE Kakanj 1.439 hiljada KM. Ovi troškovi utvrđeni su na osnovu potrebnih količina uglja u tonama po Bilansu i cijene prijevoza uglja za TE Tuzla od 5,3 KM/t i TE Kakanj 1,4 KM/t i u okviru su planiranih. Ugovorom su precizirani količine i dinamika isporuke uglja, plan zaliha na depou kao i kvalitet uglja te sa tim u vezi i kriteriji za premiranje odnosno penaliziranje. Za dobru kvalitetu uglja plaća se premija, ali se isto tako za loš kvalitet plaćaju penali. Količine uglja u ugovoru utvrđuju se na godišnjem nivou, ali i na mjesečnom, a veće količine od ugovorenih mogu se isporučiti isključivo na zahtjev kupca «Elektroprivrede BiH». Isporučeni ugalj često ne zadovoljava svojom kvalitetom, stoga u ugovoru stoji klauzula, da se na svakih preuzetih 300 tona uglja provjerava kvalitet, kao i klauzula po kojoj Preduzeće nije u obavezi da plati ugalj koji svojom kvalitetom ne zadovoljava.

Ugovorom sa rudnikom Preduzeće je preciziralo i da se prevoz vrši željeznicom ili kamionima, a prevoznika bira kupac.

Za isporučene količine uglja rudnici ispostavljaju privremene fakture, a nakon kvalitativnog i kvantitativnog prijeme uglja, vrši se konačan obračun na osnovu usaglašenih zapisnika kako bi se isplate vršile na bazi isporučene toplotne energije kako je Ugovorom predviđeno.

Kontrolu kvalitativnog i kvantitativnog prijema uglja za Društvo vrši ovlaštena specijalistička firma «Inspekt-RGH».

U 2005. godini je iskazan značajan iznos od 4.424 hiljade KM na kontu kala, kvara i loma.

Pravilnikom o računovodstvu-knjigovodstvu i računovodstvenim politikama, Društvo je u čl. 40. preciziralo šta je kalo, rastur, lom i kako nastaje, te je u članu. 41. predviđeno usvajanje Pravilnika o dopuštenoj visini istog. **Timu za reviziju je prezentiran Pravilnik koji datira iz 1993. godine i koji nije ažuriran prema Pravilnikom o računovodstvu-knjigovodstvu i računovodstvenim politikama. Na osnovu uvida u dokumentaciju nismo se uvjerali da postoji adekvatno praćenje visine kala i rastura i poduzimanje odgovarajućih mjera.**

Preporučujemo:

Donijeti Pravilnik o dopuštenoj visini kala, rastura, kvara i loma i vršiti redovno praćenje ovih troškova sa poduzimanjem mjera za smanjenje istih.

5.4.2. Troškovi amortizacije

Pravilnikom o računovodstvu/knjigovodstvu i računovodstvenim politikama u čl. 65-80. regulisan je obračun amortizacije. Nabavna odnosno u ovom slučaju procijenjena vrijednost imovine (osim zemljišta i nekretnina, postrojenja i opreme u izgradnji) otpisuje se tokom procijenjenog korisnog vijeka primjenom linearne metode po slijedećim stopama:

Zgrade 10 do 80 godina (1,25%-10%)

Oprema 5 do 40 godina (2,5%-20%)

Ostalo 3 do 5 godina (20%-33,3%).

Obračunata amortizacija za 2005. godinu je iznosila 157.157.193 KM što je 30% manje u odnosu na plan ili za 67.642.807 KM. Razlog smanjenja je izvršena implementacija procjene stalnih sredstava, kojom je za svako pojedinačno stalno sredstvo određen duži vijek trajanja u odnosu na ranije utvrđeni.

Smanjenje troškova amortizacije glavni je razlog iskazivanja dobiti za 2005. godinu.

5.4.3. Troškovi radne snage

Troškovi radne snage (uključujući i naknade) su iznosili 126.881 hiljada KM u 2005. godini i u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 119.485 hiljada KM su veći za 6,2%.

U revidiranoj godini na ime plaća i naknada plaća uposlenim isplaćeno je ukupno 102.881 hiljada KM,

Na dan 31.12.2005. godine u Preduzeće je bilo 5.675 zaposlenih. Planom zaposlenih za 2005. godinu bilo je predviđeno smanjenje broja zaposlenih, što je djelomično i realizovano, jer je u odnosu na stanje 01.01.2005. godine (5.750), broj zaposlenih smanjen za 75. Planom ljudskih resursa bilo je predviđeno i zapošljavanje 49 novih djelatnika, **ali je zaposleno 121** od čega je 16 zaposlenika zaposleno na osnovu pravosnažnih sudskih presuda. Zapošljavanje većeg broja od planiranog, u Preduzeću obrazlažu velikim brojem invalida II kategorije kojih ima ukupno 366.

Angažovanje volontera i pripravnika u toku 2005. godine nije vršeno u skladu sa Planom angažovanja pripravnika i volontera, jer je i pripravnika i volontera primljeno više od planiranog.

Osnova za isplatu plaća su: Pravilnik o radu Preduzeća 071-3400/04 od 02.03.2004. godine sačinjen na osnovu Kolektivnog ugovora u elektroprivrednoj djelatnosti, Sistematizacija radnih mjesta i Odluka Generalnog direktora o vrednovanju radnih mjesta za svaki organizacioni dio Preduzeća posebno.

U Direkciji su isplaćivane plaće na osnovu navedenog Pravilnika o radu, Odluke o sistematizaciji br.01-9737/05 i Odluke o vrednovanju radnih mjesta br.01-910/05 koje je donio Generalni direktor. U ED Sarajevo plaće su isplaćivane na osnovu navedenog Pravilnika, Sistematizacije radnih mjesta i Odluke o vrednovanju radnih mjesta u elektrodistributivnim dijelovima br. 01-201123/04 od 31.12.2004. godine (od 01.10.2005. godine Odluka br.01-9738/05). **Timu za reviziju je prezentirana**

Metodologija načina ostvarivanja Pravilnika o plaćama iz maja 1996. godine, koja nije ažurirana sa naprijed navedenim aktima.

Upoređivanjem bodova za iste grupe složenosti poslova u Direkciji i ED Sarajevo, uočili smo razlike u bodovanju radnih mjesta iste stručne spreme i sličnih opisa poslova u Direkciji i dijelu Preduzeća. Uočeno je i da visina bodova **kod pojedinih radnih mjesta nije u skladu sa Kolektivnim ugovorom.**

Generalni direktor je u skladu sa svojim ovlastima, za svaki mjesec donosio Uputstvo o načinu obračuna plaća, vrijednost boda i iznos prosječne satnice.

Utvdili smo također, da ne postoje **zbirni pregledi** obračunskih lista neto plaća po organizacionim jedinicama, sa elementima (vrijednost boda, koeficijent za obračun plaće i procenat minulog rada), što bi omogućavalo dodatnu kontrolu obračunatih plaća odgovornom radniku.

Revizijom plaća utvrđeno je, da se mjesečno redovno isplaćuju stimulacije za rukovodne radnike. **Stimulacije** se isplaćuju na osnovu Odluke o kriterijima za utvrđivanje plaća i stimulacija rada menadžera u JP (br.UO-7-16670-16b/01 od 14.11.2001. godine), koja predviđa stimulaciju i do 50% osnovne plaće, na osnovu rezultata rada. Na osnovu iste odluke Generalni direktor donosio je za svaki mjesec Odluke o visini posebne stimulacije za utvrđivanju plaća rukovoditelja u Preduzeću za tekući mjesec. Međutim, uz priloženi spisak stimulacija zaposlenih, nisu data **obrazloženja sa ocjenom uspješnosti.**

Na ime naknada za jubilarne nagrade u 2005. godini isplaćeno je 996 hiljada KM. Tokom 2005. godine, 76 zaposlenika je ostvarilo pravo na penziju po sili zakona, te je za te redovne otpremnine isplaćeno 598 hiljada KM. Proces provođenja poticajnih otpremnina pokrenut je tek sredinom godine i nije realizovan planiranom dinamikom. Od planom predviđenih 80 prestanaka ugovora o radu samo je sa 54 zaposlenika zaključen sporazum o prestanku ugovora o radu uz isplatu otpremnine. Po toj osnovi isplaćeno je 1.186 hiljada KM.

Preporučujemo:

Vrednovanje složenosti poslova iz Pravilnika o plaćama uskladiti sa Kolektivnim ugovorom po svim grupama složenosti poslova i ažurirati Metodologiju načina ostvarivanja Pravilnika o plaćama.

Putem informatičkog sistema osigurati, da zbirni pregledi obračunskih lista neto plaća po organizacionim jedinicama sadrže sve relevantne podatke vezano za obračun plaća.

5.4.4. Ostali rashodi

Utvdili smo slijedeće:

- **Naknade za privremene i povremene poslove** isplaćene su u iznosu od 453 hiljade KM što je **više od plana 116,4 hiljade KM.** U sklopu ovih troškova isplaćivane su naknade po osnovu ugovora o djelu za razne konsultantske usluge, naknade za rad u komisijama po raznim osnovama, a u najvećem dijelu u komisijama za tehnički prijem radova nakon revitalizacije blokova u termoelektranama, naknade članovima NO i odbora za reviziju. Na ove naknade obračunavane su i plaćane porezne obaveze u skladu sa zakonom (porez na dodatna primanja, porez na promet usluga).
- **Naknade članovima Nadzornog odbora** u 2005. isplaćene su u iznosu od **160 hiljada KM,** a isplaćivane su na osnovu Odluke Skupštine SD-01-4676/04 od 25.03.2004. godine. Po toj odluci i izmjeni i dopuni odluke oktobra 2004.godine, članovima Nadzornog odbora isplaćivana je mjesečno naknada koja se sastojala od fiksnog dijela (80% prosječne neto plaće VSS za prethodni mjesec u JP) i dio naknade za prisustvovanje na sjednicama (u visini 30% prosječne plaće VSS u JP za prethodni mjesec). Predsjedniku i zamjeniku NO naknada se isplaćivala uvećana za 20% zbog povećanog angažovanja i odgovornosti. Kako **oblast oko isplate visine naknada nadzornim odborima od strane osnivača nije definisana, ostavljena je tako mogućnost preduzećima da isplate uređuju na svoj način.** U većini slučajeva pa tako i u Preduzeću nema kriterija o vrednovanja doprinosa članova Nadzornog odbora za uspješnost poslovanja Preduzeća.

- **Troškovi goriva** su iznosili 1.105 hiljada KM, bili i veći su od plana za 120 hiljada KM. **Iz dokumentacije koju je dostavio rukovodilac voznog parka Direkcije, konstatovali smo da se vodi evidencija pređene kilometraže po vozačima, a ne potrošnja goriva po pređenim kilometrima po automobilu i ne postoje normativi potrošnje goriva i maziva po vozilu.** Mjesečno se menadžmentu dostavljaju izvještaji o pređenoj kilometraži pojedinog vozača, a povremeno se vrši uvid u stanje voznog parka i u drugim dijelovima Preduzeća.
- **Naknade za upotrebu vlastitog automobila u poslovne svrhe** planirane su u iznosu od 128,7 hiljada KM, a ostvarene su u iznosu od **147 hiljada KM.** Ovi troškovi regulisani su internim aktom preduzeća (Uputstvo o načinu i uslovima korištenja vlastitih automobila u službene svrhe br.461-466-23886/01 sa izmjenom i dopunom od 19.04.2002. godine). **Nije dato pojašnjenje zašto su premašene planirane veličine. Timu za reviziju nije prezentirana Odluka (koju predviđa čl. 7. navedenog Uputstva), kojom se trebao utvrditi spisak organizacionih jedinica sa imenima zaposlenika, koji po ukazanoj potrebi mogu koristiti vlastiti automobil u službene svrhe.**
- **Troškovi telefonskih usluga** realizovani su u okvirima planiranih, a regulisani su Odlukom br. 01-1476/03 od 10.09.2003. godine. Odluka je nalagala da se u Preduzeću uspostave procedure koje će regulisati postupak odobrenja GSM usluga i fiksnih telefonskih usluga, uključujući i visinu fiksnog telefona koje snosi Preduzeće, kao i postupak namirenja u slučaju prekoračenja visine troškova. **Timu za reviziju nisu prezentirane navedene procedure.**
- U Preduzeću je u toku 2005. godine na ime **naknada volonterima i pripravnicima** isplaćeno 611 hiljada KM što je za **283 hiljade više** od plana. Planom za 2005. godinu bilo je predviđeno da se angažuje 92 pripravnika i 9 volontera. U toku 2005. godine angažovano je 102 pripravnika po osnovu ugovora o obavljanju pripravnčkog staža i 20 volontera po osnovu ugovora o volonterskom radu. **Nije dato pojašnjenje zašto je angažovano pripravnika i volontera više od planiranog.**

Preporučujemo:

Donesene i usvojene planove treba realizovati u okviru planiranih veličina, a svako odstupanje pa tako i povećano angažovanje volontera i pripravnika pojasniti i argumentovati.

Donijeti normative kako bi se u potpunosti pratila potrošnja goriva i maziva po pređenim kilometrima po vozilu.

Uspostaviti spiskove po organizacionim dijelovima Preduzeća za uposlene, koji po opisu posla mogu koristiti vlastite automobile u službene svrhe i redovito kontrolisati obračune.

Donijeti procedure koje će regulisati postupak odobrenja korištenja GSM usluga uključujući i visinu troškova fiksnog telefona koje snosi Preduzeće.

Osnivač i većinski vlasnik trebao bi pokrenuti inicijativu da se zakonski uredi oblast isplata članovima Nadzornog odbora prema doprinosu uspješnosti poslovanja Preduzeća.

5.5. Izbor dobavljača

Cilj revizije ovog procesa bio je uvjeriti se da li je Uprava u postupcima nabavke postigla najefikasniji način korištenja javnih sredstava obzirom na svrhu i predmet javnih nabavki kao i da li su provedeni svi postupci i procedure predviđene Zakonom. Također, cilj nam je bio ocijeniti da li su poduzete sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija, jednak tretman, nediskriminacija i transparentnost između svih učesnika u procesu javne nabavke.

Proces izbora najpovoljnijeg ponuđača u revidiranoj godini je vršen prema internim procedurama. Pravilnik o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanja radova je donesen sredinom 2006. godine.

Predmetom revizije nisu bili tenderi za investiciona ulaganja izvršeni preko Jedinice za implementaciju projekta (PIU-a).

Tim za reviziju je provjerio procese nabavki kod slijedećih tendera koje se vode u **grupi investicionih ulaganja** prema slijedećoj vrsti nabavke i vrijednosti ugovora: armirano betonski stubovi vrijednost ugovora 4.379.995 KM, spojna oprema za SKS 1.490.569,70 KM, energetske kablovi 2.166.893,44 KM, instalacija KNC sistem govornih veza u ED Tuzla 15.006,10 KM, izrada i isporuka nosača petlje za OPGW kabl 1.050 KM, rekonstrukcija razvoda izoliranim vodičima na trasi u Kaknju 322.702,17

KM, izrada studije za odlaganje šljake i pepela 441.600 KM, radovi na nadvišenju brane na deponiji šljake i pepela «Divkovići» 63.376,80 KM, kamionski prijem uglja 780.441,60 KM, nabavka putničkih vozila 352.496,20 KM, računarska oprema 77.525 KM, što iznosi 10% uzorka od ukupno zaključenih ugovora na ovoj poziciji.

Provjerene su i procedure nabavke koje imaju **karakter rashoda** kod slijedećih nabavki: kamionski prevoz Đurđevik, kamionski prevoz Banovići, nabavka goriva, mazuta, lož ulja, nafte i naftnih derivata i ugovaranje osiguranja.

Tim za reviziju na osnovu izvršenog pregleda konstatuje da je u dijelu izvršenih nabavki po osnovu investicija i nabavki koje imaju karakter rashoda i izdataka, provedena propisana procedura, ali ističemo određene slabosti **u pojedinim slučajevima**, te kao primjere navodimo:

- U Rješenju o imenovanju Komisije nije navedena vrsta postupka,
- Nema analitičke procjene vrijednosnih razreda jer je u Planu nabavki dat zbirni iznos u okviru određenog projekta (isti su navedeni u internim narudžbama);
- U jednom slučaju kod provedbe tendera za rekonstrukciju razvoda izoliranim vodičima na trasi u Kaknju, iako je u Obavijesti o nabavci navedeno da su kriteriji rok isporuke i završetak radova, nisu bodovani ovi kriteriji, već su korišteni kao eliminatorni. Odabran je ponuđač sa najpovoljnijom cijenom «MALCom» Kakanj,
- Kod jednog ugovora prilikom zaključenja ugovora unesen je član kojim se predviđa avans, iako nije bio naveden u tipskom ugovoru koji je bio sastavni dio tenderske dokumentacije, što ukazuje na nedovoljnu kontrolu u fazi ugovaranja. Uvidom u analitičku karticu i ostalu raspoloživu dokumentaciju je utvrđeno da taj avans nije realizovan.
- Kod nabavke putničkih vozila, gdje je ugovor zaključen sa dobavljačem «ASA PSS» Sarajevo u ponovljenom postupku, nije dato obrazloženje za odbijanje jednog ponuđača u tehničkoj evaluaciji, što se zahtijeva članom 38. stav 3. Zakona o javnim nabavkama i članom 6. Uputstva o primjeni Zakona o javnim nabavkama.
- Obavijesti nisu objavljene u Službenom Glasniku u nekoliko slučajeva.

Preporučujemo:

Uprava Preduzeća bi trebala unaprijediti izradu godišnjeg plana nabavki kao i ažurirati postojeće procedure vezano za određivanje vrijednosnih razreda, procjenu ponuda i pojačati kontrolu nad ovim procesom.

5.6. Zaštita imovine

U finansijskim izvještajima sa 31.12.2005 godine, Preduzeće je iskazalo sadašnju vrijednost materijalne i nematerijalne imovine u iznosu od 3.094 miliona KM. Promjene koje su se dešavale na stalnim sredstvima tokom revidirane godine prikazujemo slijedećim pokazateljima (u 000 KM):

	Nemat. ulag.	Zemljište	Gradev. i stanovi	Oprema	Invest.u toku	Avansi	Sred. van upotr.	Ostala mat. sred	Ukupno
<u>Nabavna vrijednost</u>									
Stanje 01.01.2005.g	3.467	108.084	3.189.584	1.766.752	154.468	3.594	47.390	825	5.274.163
Povećanje tokom god.	3.411	2.422	104.309	91.246	101.995	20.725	7.660	54	331.821
Smanjenje tokom god.	1.623	1.993	38.684	49.297	95.338	1.680	31.551	1	220.167
Stanje 31.12.2005.	5.255	108.513	3.255.209	1.808.700	161.125	22.638	23.499	878	5.385.818
<u>Akumulirana amortizacija</u>									
Stanje 31.12.2005	1.097	0	1.363.367	827.273	0	0	18.877	480	2.211.094
<u>Neto knjigovodstvena vrijednost</u>									
Stanje 31.12.2005	4.158	108.513	1.891.842	981.427	161.125	22.638	4.622	399	3.174.724
Stanje 31.12.2004	2.397	73.231	1.960.336	874.448	154.468	3.594	25.522	288	3.094.283

Na nivou Preduzeća se ne vodi jedinstvena knjiga osnovnih sredstava, već se vode pojedinačno knjige po organizacionim dijelovima i iste nisu informatički uvezane.

Postoje nejasnoće vezane uz vlasništvo nad nekretninama odnosno nedostatak dokumentacije kojom se dokazuje vlasništvo nad imovinom. Prilikom popisa utvrđeno je da se u organizacionim dijelovima Preduzeća nalazi znatan broj elektroenergetskih objekata (podzemnih mreža), koji se koriste, a koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama. U ED Tuzla je evidentirano je i zemljište kao višak, za koje je posebno formirana komisija obezbjedila KČ izvratke i predložila da se isto uknjiži u poslovne knjige ED Tuzla. Iako je zemljište korišteno godinama, tek je u toku 2005. godine obezbjeđena dokumentacija i KČ izvadak. Istovremeno su u istoj elektrodistribuciji koristili zemljište za koje se ispostavilo da nije njihovo vlasništvo, pa je isknjiženo. Iz razgovora sa odgovornim osobama, zaključili smo da je menadžment svjestan značaja problema vezanih za vlasništvo i prikupljanje dokumentacije kojom se dokazuje vlasništvo nad imovinom. **Tokom 2000. godine formirana je komisija za utvrđivanje vrijednosti nekretnina-zemljišta na kojima Preduzeće ima pravo vlasništva ili raspolaganja-korištenja, ali posao još nije okončan.**

Tokom revizije konstatovali smo postojanje problema vezanih uz vlasništvo objekata društvenog standarda (odmarališta), koje je Preduzeće imalo po Hrvatskoj (8) i Crnoj Gori. U Preduzeću su u toku predmetne revizije pojačane aktivnosti u rješavanju problema, koji je nastao prvenstveno zbog različitog načina postupanja u pojedinim organizacionim dijelovima Preduzeća, a vezano za Izradu Početnog bilansa u skladu sa Zakonom o izradi početnog bilansa preduzeća i banaka (Sl. nov. FBiH 12/98). Dio imovine Preduzeća (objekti odmarališta u Republici Hrvatskoj i Crnoj Gori), nije prijavljen ni u aktivnom niti u pasivnom podbilansu, dok je jedan dio takve imovine (npr. zemljište i odmaralište sa opremom u Sutivanu-otok Brač) prijavljen u Aktivnom podbilansu. Izvršena je procjena vrijednosti i unos u knjige TE Tuzla (u korist kapitala) prije izrade početnog bilansa Preduzeća.

Generalni direktor je donio Uputstvo o popisu imovine za 2005. godinu br.01-16784/05 od 18.11.2005. godine po kojem je izvršen popis. Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu koji je 30.03.2006. godine usvojen na sjednici Nadzornog odbora. U Elaboratu su data pojašnjenja za ukazane razlike u odnosu na knjigovodstvene podatke. **Međutim, Elaborat o popisu sačinjen je prije implementiranja rezultata procjene imovine, a novi Elaborat sa efektima procjene nije sačinjen, tako da ne možemo potvrditi vrijednosnu usklađenost usvojenog Elaborata i naknadno izvršene procjene.**

Timu za reviziju su prezentirani izvještaji Elektrodistribucije Tuzla, Elektrodistribucije Sarajevo, Elektrodistribucije Bihać, Termoelektrane Tuzla, Termoelektrane Kakanj o rashodovanju (likvidaciji) putem prodaje licitacijom ili uništenjem imovine na Prijedlog Centralne popisne komisije koja je verifikovana Odlukom Nadzornog odbora.

5.6.1. Implementacija procjene imovine

Tokom 2004. godine rađena je procjena stalnih sredstava Preduzeća od strane neovisnog procjenitelja. Nakon izvršene procjene stalnih sredstava na dan 31.12.2004. godine Preduzeće je implementiralo procjenu po Međunarodnom računovodstvenom standardu 16.

Konačno knjigovodstveno evidentiranje rezultata procjene Preduzeće je implementiralo za godinu koja završava na dan 31.12.2005. godine.

Pozitivni efekti revalorizacije stalnih sredstava su iskazani u iznosu od 787,9 miliona KM u korist vlastitog kapitala kao revalorizacijske rezerve, negativni efekti revalorizacije na pojedinim grupama stalnih sredstava u iznosu od 684,4 miliona KM na teret gubitka, efekat na stalnim sredstvima je povećanje za 103,5 miliona KM u skladu sa MRS 16.

Revizijom je utvrđeno da su efekti revalorizacije koji se odnose na donirana sredstva knjiženi za negativne efekte na teret gubitka (kapital) u iznosu od 13.923 hiljade KM. Pozitivni efekti revalorizacije su knjiženi u korist revalorizacijskih rezervi u iznosu od 44.898 hiljada KM. Evidentiranje efekta revalorizacije na donirana sredstva nije u skladu sa MRS 20

«Računovodstveno obuhvatanje državnih dodeljivanja i objelodanjivanje državne pomoći», po kome je efekat procjene trebao biti iskazan kao odgođeni prihod u iznosu od 30.975 hiljada KM. Navedeni nedostatak je otklonjen knjiženjem u 2006. godini.

Obzirom da je obračunata amortizacije na donirana sredstva u 2005. godini, nije došlo do sučeljavanja obračunate amortizacije sa odloženim prihodima, tako da na tekućim prihodima nije prikazan iznos u visini obračunate amortizacije na donirana sredstva.

Prilikom implementacije procjene stalnih sredstava otpisana oprema Elektroprenosa je procjenjena i knjižena kao povećanje stalnih sredstava 20.827.738,00 KM i u vezi s tim je obračunata amortizacija u iznosu od 5.212.118,95 KM suprotno MRS 16 «Nekretnine, postrojenja i oprema».

Preporučujemo:

Na nivou Preduzeća voditi jedinstvenu knjigu osnovnih sredstava, odnosno informatički uvezati evidencije po organizacionim dijelovima preduzeća.

Zbog značajnosti pitanja vlasništva nad imovinom i prikupljanja dokumentacije kojom se isto dokazuje, menadžment se treba u narednom periodu maksimalno angažovati na rješavanju pitanja vlasništva.

Pitanja vezana za vlasništvo nad imovinom Preduzeća, koja se nalazi u drugim državama rješavati po svim dijelovima Preduzeća na jedinstven način i sve dileme oko toga razriješiti na nivou Preduzeća.

Elaborat o popisu treba prikazivati usaglašeno stanje iskazanih vrijednosti u knjigovodstvu (nakon izvršene procjene) sa vrijednostima utvrđenim popisom.

Izvršiti korekcije u finansijskim izvještajima za 2006. godinu za navedene propuste učinjene prilikom implementacije procjene u skladu sa MRS 16.

5.6.2. Obaveze

Obaveze na dan 01.01.2005. godine su u bilansu stanja iznosile 771.224 hiljade KM, od čega su dugoročne obaveze 328.273 hiljade KM i u najvećem dijelu se odnose na obaveze iz finansiranja po osnovu dugoročnih kredita.

Obaveze po dugoročnim ino-kreditima prikazane su u slijedećoj tabeli.

u 000 KM				
Davalac kredita	Iznos kredita 31.12.2005. god.	Razdoblje otplate	Kamatna stopa (%)	Status kredita
WB IDA 2903 BOS	30.587.300	2001-2016	0,75	u otplati
TF 24034	4.165.510	2001-2016	0,75	u otplati
MCTF TF 24010	4.303.117	2005-2011	1,00	u otplati
IDA TF 24030	6.909.368	2002-2011	1,50	u otplati
Dutch Grant	2.807.862	2005-2011	1,00	u otplati
Belgijski kredit	2.951.694	2005-2009	3,00	u otplati
EBRD 599	8.022.859	2002-2012	6,48	u otplati
Švajc.kred u 2004	8.313.484	2003-2007	0	u otplati
IDA 3071 BOS	19.474.312	2008-2032	0,75	“grace” period
BH-P1 JBIC	13.642.708	2008-2038	0,75	“grace” period
EIB20785	19.769.461	2006-2020	cca 4,02	povlačenje-otplata
EBRD 891	6.420.437	2005-2015	cca 4,00	povlačenje-otplata
IDA 3534	20.073.608	2011-2025	0,75	povlačenje
Rafako MBL4-01/01	1.130.754	2003-2006	4.00	u otplati
Rafako MBL4-03/01	357.501	2003-2006	4.00	u otplati
Škodaexport	13.445.232	2003-2009	4,00	u otplati
UKUPNO	162.375.207			

Uočili smo neslaganje između podataka iz bruto bilansa i navedene tabele. U bruto bilansu dugoročni krediti su iskazani u iznosu od 162.521 226 KM, što je usklađeno sa Elaboratom o popisu obaveza. Kredit HP Hrvatska u iznosu od 146.019 KM predstavlja razliku između pomoćne evidencije i bilansa stanja i ne vodi se u pomoćnoj evidenciji jer po izjavi odgovornih ne postoji potpuna dokumentacija.

Tekuće dospjeće za 2005. godinu po ovim kreditima iznosilo je 24.632 hiljade KM. Međutim, u Preduzeću nije vršen prenos anuiteta za kredite sa dugoročnih obaveza na kratkoročne obaveze u skladu sa **MRS 1 Prezentiranje finansijskih izvještaja, koji nalaže da se u kratkoročne obaveze evidentiraju obaveze koje treba namiriti unutar 12 mjeseci, a zbog pružanja realnije slike o finansijskom položaju Preduzeća.**

U toku 2004. godine Kredit Švicarske vlade reduciran je za iznos od 21.509 hiljada KM. Dio tog iznosa je oprihodovan u 2004. i 2005. godini tako da je sa 31.12.2005. godine na saldu iskazan iznos od 13.106.092 KM, koji je u skladu MRS 39 Finansijski instrumenti - priznavanje i mjerenje trebao biti u cijelosti biti prikazan u prihodima i priznat u računu dobiti.

U Preduzeću ne postoji aplikacija koja iskazuje obaveza prema ročnosti, a izvršenje obaveza radi se na osnovu Plana priliva i odliva sredstava (gotovinski tok) i otplatnih planova za kredite. Preduzeće je u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom iskazalo negativne kursne razlike u iznosu 8.360 hiljada KM. U skladu sa računovodstvenim politikama evidentirani su krediti u KM prema srednjem kursu valuta na datum obavljanja transakcije, a na datum sastavljanja finansijskih izvještaja vršen je preračun vrijednosti izvještajne valute (SDR-Specijalna prava vučenja i Američki dolari) uz primjenu srednjeg kursa Centralne banke BiH.

Tekuće obaveze obuhvataju interne odnose, dobavljače, te ostale kratkoročne obaveze (prema zaposlenim, za poreze i doprinose i slično). Ove obaveze iznosile su 442.951 hiljade KM, i vrijednosno su zadržale nivo od prethodne godine. U najvećem dijelu u strukturi kratkoročnih obaveza su interni odnosi odnosno međusobna potraživanja i obaveze organizacijskih dijelova Preduzeća koji su iznosili 355.506 hiljada KM. Ovaj dio poslovanja Preduzeća nije adekvatno regulisan, što smo već pojasnili. Obaveze prema dobavljačima iznosile su 61.605 hiljada KM i veće su u odnosu na početak godine za 20.489 hiljada KM, što ukazuje na rast neizmirenih obaveza.

Preporučujemo:

Radi realnijeg izvještavanja kao i zbog efikasnijeg vođenja finansijske politike, a u skladu sa MRS-1 vršiti prenos obaveza koje dospjevaju do 1 godine sa dugoročnih na kratkoročne obaveze. Usaglasiti bilansnu evidenciju ino kredita sa pomoćnom evidencijom istih i obezbijediti potpunu dokumentaciju.

5.6.3. Potencijalne obaveze – Sudski sporovi

Vrijednost sporova sa 31.12.2005. godine u kojima je JP «Elektroprivreda BiH» tužitelj je 68,7 miliona KM, a broj sporova je oko 26.100, dok vrijednost sporova u kojima je «Elektroprivreda BiH» tužena iznosi 31,2 milion KM u oko 550 sporova.

Najznačajniji iznos u sporovima u kojima se Preduzeće pojavljuje kao tužitelj je dug u iznosu od 14.102.316, 97 KM pravnog lica SODA SO HOLDING «POLIHEM» d.d. Tuzla, koji se nalazi pod stečajem. Iako je navedeno potraživanje prijavljeno Kantonalni sud je verificirao potraživanja Preduzeća u iznosu od 10.262.558,02 KM. «Elektroprivreda BiH» je uputila prigovor na Zaključak o verificiranim potraživanjima. Prema informaciji odgovornih stečajni postupak je još u toku.

Preporučujemo:

Sačiniti procjenu uticaja svih sudskih sporova na rashode i izvršiti evidentiranje rezervisanja.

5.6.4. Ostala zapažanja

Uvidom u knjigovodstvene podatke konstatovali smo da je tokom 2005. godine u Preduzeću isplaćeno 283 hiljade KM na ime rješavanja stambenih potreba zaposlenih. Međutim, sve isplate su vršene na osnovu odluka o odobravanju kredita i zaključenih ugovora prije stupanja na snagu Zakona o javnim preduzećima, koji članom 41. - Nedopuštene aktivnosti zabranjuje davanje kredita.

Uočili smo da su na kontu rezervnih dijelova iskazane značajne vrijednosti u iznosu od 15.328 hiljada KM. Na osnovu prezentirane dokumentacije i intervjuja ističemo da su to rezervni dijelovi za opremu hidro i termoelektrana, koji se mogu koristiti samo uz određeni dio opreme ili postrojenja i imaju duži rok korištenja kad se stave u funkciju. **MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema nalaže da se takvi rezervni dijelovi tretiraju kao oprema, dio postrojenja i kao takvi amortizuju se zajedno sa opremom. Navedeno ima uticaj na finansijske izvještaje jer su zbog neiskazivanja rezervnih dijelova na poziciji stalnih sredstava potcijenjeni troškovi amortizacije. Prezentiran je Nalog Izvršnog direktora za ekonomske poslove od 03.01.2007. godine o provođenju postupka kategorizacije rezervnih dijelova za nekretnine, postrojenja i opremu u 2006. godini i nadalje, u JP «Elektroprivreda BiH» d.d. Sarajevo i njenim podružnicama.**

Preporučujemo:

U Preduzeću bi se trebale uspostaviti procedure za kvantificiranje rezervnih dijelova, metodologiju za identifikaciju njihove eventualne zastarjelosti i knjigovodstvenog evidentiranja i amortiziranja zajedno sa opremom.

6. Računovodstvo

Pravilnik o računovodstvu/knjigovodstvu Preduzeća nije usaglašen sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i međunarodnim računovodstvenim standardima, tako da u nekim segmentima nema odgovarajuće primjene međunarodnih standarda.

Odgovorna lica u računovodstvu Generalne direkcije nemaju informatičkog pristupa svim finansijskim izvještajima dijelova, što otežava praćenje, kontrolu i izvještavanje na nivou Preduzeća.

Ne sačinjava se kalkulacija cijene koštanja u proizvodnji, prenosu i distribuciji. U računovodstvu se ne vrši evidentiranje proizvodnje električne energije i nema vrijednosnog iskazivanja u skladu sa MRS 2.

Obzirom da ne postoje interne cijene nema adekvatne raspodjele zajedničkog prihoda, te postojeće vođenje dijelova Preduzeća ne obezbjeđuje realno izvještavanje o poslovanju dijelova.

Preporučujemo:

Doraditi sistem poslovanja i evidentiranja na osnovu definisanih internih cijena i raspodjele zajedničkog prihoda i odrediti kalkulaciju cijene koštanja prema organizacionim dijelovima.

Donijeti računovodstvene politike u skladu sa međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja i međunarodnim računovodstvenim standardima.

Ustrojiti knjigovodstveno vođenje troškova konverzije (proizvodnje) na bazi utvrđenih cijena koštanja u skladu sa MRS 2.

Uvesti računovodstvene evidencije, koje omogućavaju pravovremene informacije za potrebe izvještavanja na nivou dijelova i Preduzeća u cjelini.

7. KOMENTAR

U produženom roku JP "Elektroprivreda BiH" d.d. Sarajevo se očitovala aktom broj 01-2509/07 od 15.02.2007. godine na Nacrt Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja za 2005. godinu.

Složili smo se da u komentar Konačnog izvještaja unesemo dodatna pojašnjenja oko urađenih ili pokrenutih procesa za otklanjanje nepravilnosti u finansijskim izvještajima 2005. godine, urađenih u 2006. godini. Na osnovu priložene dokumentacije Uprava preduzeća je otklonila nepravilnost navedenu u našem mišljenju vezano za:

- Pravilno iskazivanje i knjiženje efekata procjene doniranih sredstava kojim je izvršena ispravka vezana za tačku 3.drugi navod našeg mišljenja i tačku 5.6.1. Izvještaja, pod 01.01.2006 godine. Provedeno je knjiženje pozitivnih i negativnih efekata procjene odnosno sučeljavanja prihoda i rashoda u naznačenim iznosima našeg mišljenja, što će se odraziti na finansijske izvještaje 2006 godine.
- Što se tiče našeg navoda o nepravilnom iskazivanju smanjene finansijske obaveze za kredit Švicarske Vlade koji se trebao iskazati na redovnim prihodima, a nije, i dalje ostajemo kod svog navoda datog u mišljenju pod tačkom 3.navod četiri iz razloga što je kao dokaz dostavljen samo dopis izvršnog direktora za ekonomsko finansijske poslove od 29.01.2007. godine, kojim je naložio da se kredit Švicarske Vlade preknjiži i oprihoduje za 2006. godinu u iznosu od 13.106.092,13 KM, ali ne i nalog o provedenom knjiženju.

Napominjemo da je naše mišljenje na finansijske izvještaje za 2005. godinu (koja je predmetom revizije) i ostajemo kod istog uz napomenu da su korekcije urađene u 2006. godini i da nisu izmjenjeni finansijski izvještaji za 2005. godinu.

Nismo se složili sa obrazloženjem datim za iskazana sredstva i obaveze u iznosu od 355,5 miliona KM u finansijskim izvještajima, koji su zvanično predati Agenciji (AFIP) iz razloga što se u izvještajima koji služe vanjskim korisnicima ne mogu iskazivati interni odnosi Preduzeća. Naime, jasno je definisano da se sredstva u finansijskim izvještajima priznaju uz uslov da će od takvog sredstva pritjecati ekonomska korist u preduzeće, a obaveze samo ako se očekuje da će izmirenjem obaveza doći do odliva resursa koje sadrže ekonomsku korist. Pored toga, mi smo na ovaj propust ukazali pismom menadžmentu u reviziji koja je provedena za 2003. godinu, tako da je bilo po nama dosta vremena za rasčišćavanje ovih transakcija. Pozivanje da vanjska revizija isključuje ovakve transakcije iz finansijskih izvještaja i uključuje samo neto saldo je tačno, ali samo zbog toga što nema osnova da se priznaju finansijski izvještaji kakvi su objavljeni od strane Preduzeća za 2005.godinu.

U očitovanju je navedeno da je u toku donošenje novog Pravilnika o organizaciji rada sa metodologijom vrednovanja poslova i radnih zadataka, Pravilnika koji će regulisati određene kategorije rashoda (potrošnju goriva i visinu telefonskih troškova), dok je Novi Pravilnik o računovodstvu u fazi usvajanja. Ove aktivnosti ocjenjujemo pozitivnim jer će ojačati sisteme interne kontrole.

Istaknuto je da će «Uprava i Nadzorni odbor sačiniti operativni plan za otklanjanje primjedbi i nedostataka po revizorskom izvještaju i o tome izvijestiti Ured za reviziju institucija u FBiH».

Ovom prilikom želimo da se zahvalimo osoblju Preduzeća, koje je bilo angažirano tokom revizije, na korektnoj i profesionalnoj saradnji.

Viši revizor:
Ismeta Junuzović

Tim za reviziju:
Nedžad Redžep
Dubravka S. Barbarić